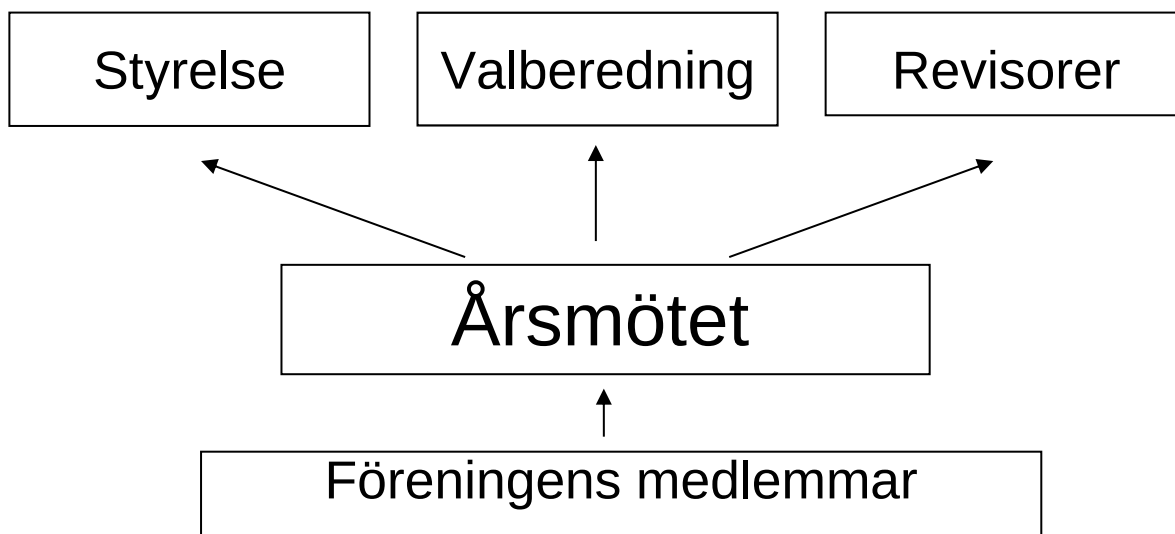


Vägledning för föreningens valberedning

Valberedningens främsta uppgift är att förbereda och motivera val av kandidater till årsmötet. Det stora och avgörande arbetet för valberedningar görs inte på sammanträden utan mellan mötena. I den här kategorin presenteras processen från planering av arbetet fram till presentationen inför årsmötet.

1. Det är årsmötet som väljer en valberedning

Årsmötet är föreningens högsta beslutande organ. Årsmötet väljer en styrelse som har till uppdrag att leda föreningens verksamhet det kommande året. Årsmötet väljer revisorer som har medlemmarnas uppdrag att noga följa verksamheten och kontrollera att allt går rätt till. På årsmötet väljer medlemmarna en valberedning och ger den i uppdrag att noga förbereda de val som ska genomföras vid nästa årsmöte genom en instruktion till valberedningen. Valberedningen ägs av årsmötet och ska arbeta självständigt gentemot föreningens styrelse och andra organ.

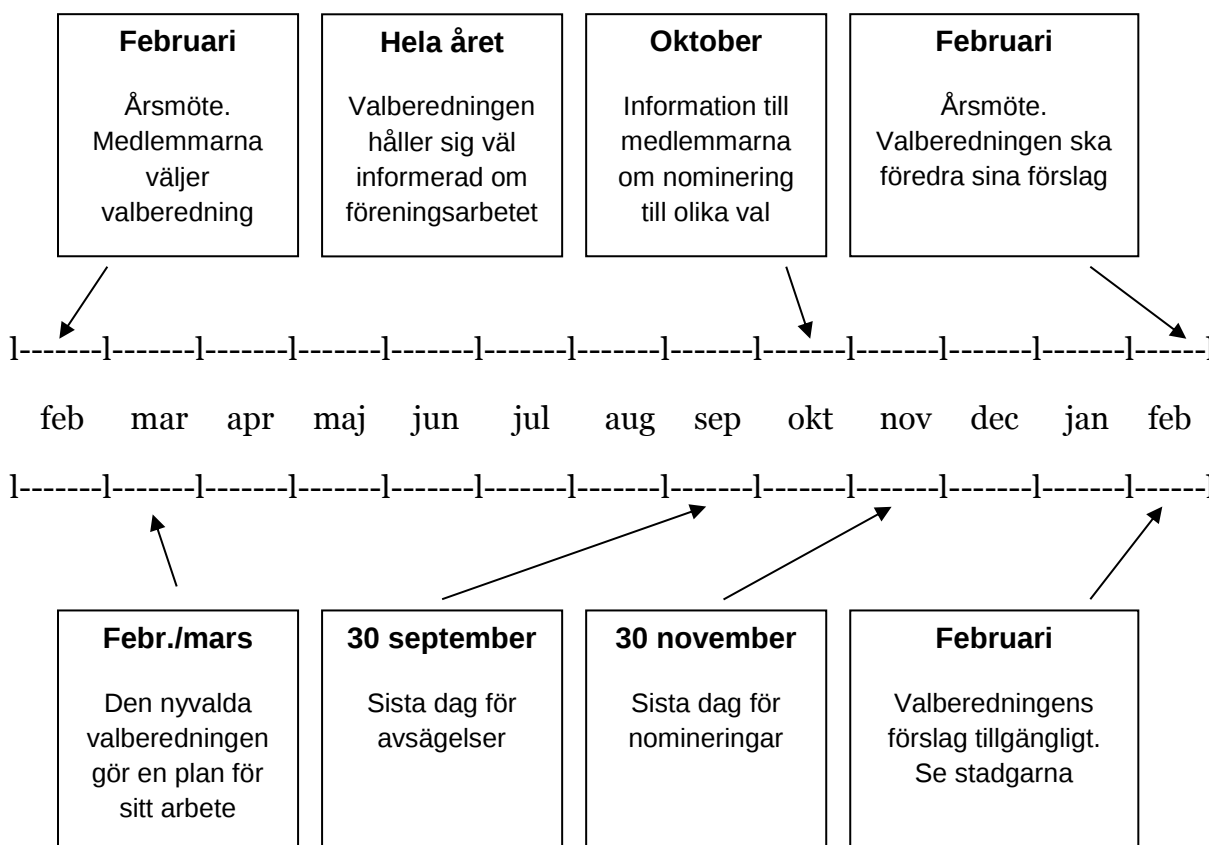


2. Valberedningens uppdrag

Valberedningen har föreningens viktigaste uppdrag. Viktiga egenskaper för en ledamot i valberedningen är att ha god kunskap om vad Riksförbundet HjärtLung står för samt känna till organisationens ändamål. Att ha ett brett kontaktnät och vara utåtriktad och ha lätt för att knyta nya kontakter. Valberedningens uppgift är att föreslå kandidater inom föreningen och noggrant motivera förslagen till årsmötet. Valberedningens uppdrag är att skapa en väl fungerande styrelse som förmår samarbeta på ett konstruktivt sätt. Det behövs olika kompetenser och erfarenheter för att möjliggöra en utveckling av föreningens arbete.

3. Starta arbetet i god tid

Valberedningens arbete startar direkt efter årsmötet. Den nyvalda valberedningen ska träffas efter årsmötet för att planera sitt arbete under det kommande året. Här nedan följer ett förslag till tidsplan:



4. Utnyttja medlemsregistret

Föreningens medlemsregister är användbart för valberedningen. I medlemsregistret finns uppgifter om namn, adress, telefon, ålder och diagnos för var och en av medlemmarna. Varje lokalförening har registeransvariga som sköter registreringar, ändringar och borttagningar. En i valberedningen behöver dock bli en registeransvarig för att ha tillgång till medlemsregistret på grund av GDPR. Det är lätt att från medlemsregistret ta fram listor och adressetiketter till utvalda grupper. Det kan tex. gälla alla nya medlemmar det senaste året eller alla inom en utvald åldersgrupp eller en viss kategori.

5. Fånga upp nya medlemmar

Alla medlemmar har något att tillföra! Varje ny medlem är en möjlighet. Genom att prata med alla nya medlemmar och potentiella medlemmar ökar chanserna att hitta personer som är beredda att ta på sig uppdrag. Tips kan komma från styrelsens ledamöter, av motionsledare i samband med gympan, från EVO- eller SO. De som fångar upp personer som kan vara lämpade att ta på sig uppdrag inom föreningen bör informera valberedningen. Ett alternativ är det valberedningens ledamöter som själva kontakter och pratar med nya medlemmar.

6. Leta efter lämpliga personer

Att hitta nya kandidater är inte alltid lätt men för en valberedning som arbetar under hela verksamhetsåret ökar möjligheterna. Valberedningsarbetet måste få ta tid, så använd er av ett brett nätverk. Valberedningens ledamöter bör hålla sig väl informerade om enskilda medlemmars föreningsarbete, så att de kan bilda sig en god uppfattning om vilka personer som kan tänkas vara lämpliga för styrelseuppdrag. Berätta gärna för medlemmarna att de kan föreslå sig själva. Man kan också rekrytera den som inte är medlem idag, men är beredda att bli det. Viktigaste är att man ställer frågan!

7. Samarbeta med SO studieorganisatören om utbildning

Valberedningen kan också hjälpa styrelsen att utse lämpliga personer som kan delta i de kurser som anordnas för ordförande, sekreterare, kassörer, revisorer, studieorganisatörer, eftervårdsombud med flera. SO kan höra med ABF om möjliga cirklar hos dem.

8. Inhämta uppgifter

Valberedningen ska i god tid inhämta uppgifter från styrelsen om vilka val som ska förrättas vid föreningens årsmöte. Kontrollera i de två senaste årsmötesprotokollen vilka som har blivit valda och hur lång mandattiden är. Sök efter uppgifter om eventuella ändringar som gjorts efter årsmötet. För att underlätta valberedningens arbete bör man göra en uppställning som visar vilka val som ska förberedas av valberedningen.

9. Delegera val till styrelsen

I stadgarna finns uppgift om vilka val som årsmötet ska göra. Många föreningar belastar årsmötesdagordningen med massor av val som med fördel skulle kunna delegeras till styrelsen. Diskutera årsmötesdagordningen med styrelsen för att se om det går att delegera en del av valen, som registeransvarig m.fl.

10. Behov av förnyelse och ny kompetens

Valberedningen ska ta ställning till behovet av förnyelse och behovet av att tillföra ny kompetens till styrelsen. Det är viktigt att styrelsen har en bred kompetens som är anpassad till föreningens behov. Styrelsearbete är ett lagarbete. Därför är det bra att finna personer med olika egenskaper, inriktning, intresseområden och kompetenser som kan arbeta bra tillsammans.

11. Rak kommunikation vid förändringar

Om valberedningen finner det lämpligt att byta ut någon eller några av de befintliga styrelseledamöterna så ska en rak kommunikation föras. Det kan vara både svårt och känsligt att berätta för de berörda att valberedningen inte tänker föreslå omval. Därför ska man i god tid på ett respektfullt och ärligt sätt redogöra för vilka



kompetenser som har prioriterats och hur det är tänkt och förklara varför. Det ger då möjlighet för de berörda personerna att själva agera genom att t ex avsäga sig omval.

12. Avsägelse, omval och nyval

Valberedningen ska i god tid före årsmötet ta reda på om de avgående ledamöterna avsäger sig omval eller om de är beredda att ställa upp för en ny valperiod. Har en ledamot avsagt sig, eller om valberedningen vill förnya och tillföra ny kompetens, ska valberedningen föreslå nya namn.

13. Information och nominering

Föreningens medlemmar ska i god tid informeras om vilka som ingår i valberedningen och vilka val som är aktuella. Föreningsmedlemmarna ska ges möjlighet att nominera kandidater. Valberedningen fastställer sista dag för nominering. Informationen bör gå ut brett; informera på föreningens hemsida, föreningens medlemsblad eller via mail/brev.

14. Klargör förutsättningarna

Valberedningen ska föreslå sådana medlemmar som är intresserade av att delta i styrelsearbetet och att föra de hjärt- och lungsjukas talan. De som tillfrågas om att ingå i styrelsen ska få korrekt information om vad uppdraget innebär och vad som förväntas av dem. För att göra styrelseuppdragen mer attraktiva kan vissa styrelseuppdrag delas på t.ex. växelvis sekreterare etc.

15. Redovisa förslag och övriga nominerade

Lokalföreningens valberedning skriver ned sina förslag på en lista som ska vara tillgänglig 14 dagar före årsmötet på plats som angivits av styrelsen. På listan ska även finnas uppgifter om övriga nominerade. Medlemsorganisationerna gör med fördel lika.

Länsföreningens valberedning ska se till att valberedningens förslag finns med i årsmöteshandlingarna som ska sändas ut senast 14 dagar före årsmötet. På listan ska även finnas uppgifter om övriga nominerade.

Valberedningens steg i process och arbetssätt

...

*Planera sitt arbete för
hela året och
förebereda val.*

*Analysera föreningens
kommande
utmaningar.*

*Utvärdera sittande
styrelse.*

*Ta fram kriterier för
styrelseledamöter.*

*Rekrytera och
nominera.*

*Redovisa förslag och
förankra.*

Föredra på årsmötet.

*Uppföljning och
överlämning till ny
valberedning.*

16. Föredra förslagen på årsmötet

På årsmötet måste någon i valberedning föredra valberedningens förslag, oftast är det valberedningens ordförande. Valberedningen bör berätta hur de har arbetat under året och hur nomineringsprocessen har sett ut. Det är också ett bra tillfälle att presentera de olika personerna och motivera valen och vilka kompetenser som valberedningen har försökt att få ihop. Valberedningen ska vara beredd att motivera sina förslag.

17. Mandatperioden och saxade val



Stadgarna för läns- och lokalföreningar anger att mandatperioden för styrelse, valberedning och revisorer är två år, se stadgarna. Tänk på att anpassa valperioderna så att inte hela styrelsen avgår samtidigt. Ordförande och kassör bör inte avgå vid samma årsmöte. För att åstadkomma "saxade val" är det tillåtet att första gången välja några personer på ett år.

18. Uppdrag i styrelsen, enskilt val av ordförande och kassör

Lokalföreningens styrelse består av ordförande och kassör som väljs enskilt av årsmötet samt minst tre ledamöter och minst ersättare, se stadgar.

Länsföreningens styrelse består av ordförande och kassör som väljs enskilt av årsmötet och styrelsen består av minst en och högst fem ledamöter och högst två ersättare, se stadgar. Länsföreningens ledamöter samt alla revisorer och valberedningar oavsett förening får sitta högst 12 år.

19. Ersättarna

Den som ställer upp och låter sig väljas till ersättare måste vara beredd att träda in som ordinarie om något skulle inträffa. Ersättarna kallas in att tjänstgöra i den ordning de är valda när ordinarie ombud har förhinder.

20. Jämställdhet

En majoritet av styrelsens ledamöter bör bestå av personer som själva har eller har haft en hjärt-, kärl- eller lungsjukdom. Det är viktigt att valberedningen i sitt arbete ser till att det blir en jämn fördelning liksom könsfördelning. Valberedningens uppdrag är att finna de medlemmar som är bäst lämpade och som är villiga att engagera sig.

21. Undvik jäv

En jävsituation uppstår när en styrelseledamot har något annat intresse som kolliderar med föreningens. Den som är jävig får inte vara med och förbereda, diskutera eller besluta i det ärende där jäv föreligger.

Exempel: En avgående styrelseledamot, som väljs till revisor, får inte revidera sin egen verksamhet = tiden från 1 januari fram till valet vid årsmötet.

22. Vem föreslår nya ledamöter i valberedningen?

Valet av ny valberedning brukar ske sent på årsmötet, ibland t.o.m. som sista punkt före eventuella avtackningar. När den nya gruppen blir vald är det en fördel om det finns någon form av överlämning från den avgående valberedningen. Det är ofta en fördel om inte hela valberedningen byts ut på en gång. Valet kan förberedas av:

- Ordförande på årsmötet kan ha den uppgiften.
- Styrelsens kan utse en arbetsgrupp som föreslår ny valberedning.
- Den sittande valberedningen kan åta sig även den uppgiften.
- Frågan delegeras på årsmötet till den nyvalda styrelsen.

Fördjupade kunskaper:

För mer kunskap och klokheter om föreningsarbetet:

- Riksförbundet HjärtLung stadgar.
- Varumärkesplattform, Riksförbundet HjärtLung.
- Vägledning i styrelsearbetet – en skrift om att bilda, driva och lägga ned en förening
- Läs om roller och uppdrag på riksförbundets hemsida under För föreningar.
- Läs mer om tips för rekrytering av aktiva på hemsidan under För föreningar.
- www.hjart-lung.se